

2026/1338

16.6.2026

ROZHODNUTÍ RADY (SZBP) 2026/1338

ze dne 15. června 2026

**na podporu projektu týkajícího se digitálních řešení pro bezpečné zásoby konvenčního střeliva
v sousedství EU (AIMS/SIMS)**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na čl. 28 odst. 1 a čl. 31 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V roce 2001 členské státy Organizace spojených národů (OSN) přijaly Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech (dále jen „akční program OSN“). V akčním programu OSN se členské státy OSN dohodly, že zlepší vnitrostátní předpisy týkající se ručních palných zbraní, posílí řízení zásob, zajistí řádné a spolehlivé označování zbraní, zlepší spolupráci při sledování zbraní a zapojí se do regionální a mezinárodní spolupráce a pomoci.
- (2) Dne 19. listopadu 2018 přijala Rada strategii EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně nazvanou „Zajištění zbraní, ochrana občanů“, která uznala, že nedostatečné zabezpečení zásob je klíčovým faktorem umožňujícím odklon zbraní a střeliva z legálního trhu na trh nelegální. Unie a její členské státy se zavázaly, že budou i nadále pomáhat dalším zemím ve zlepšování řízení a zabezpečení státem držených zásob posilováním vnitrostátního legislativního a správního rámce a institucí, které regulují legální dodávky a řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro obranné a bezpečnostní síly, se zvláštním důrazem na označování a evidenci, a že budou prosazovat a provádět normy a osvědčené postupy pro zacházení s ručními palnými zbraněmi a střelivem. Unie se rovněž zavázala prosazovat uplatňování nových technologií pro účinnější řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a nadále podporovat spolupráci a pomoc při provádění akčního programu OSN, a to i v oblasti fyzické bezpečnosti a řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva.
- (3) Dne 4. prosince 2023 přijalo Valné shromáždění OSN Globální rámec pro řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu (dále jen „globální rámec“), což je dobrovolný rámec spolupráce, který obsahuje soubor politických závazků k posílení a podpoře stávajících iniciativ v oblasti řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu a k řešení stávajících nedostatků v této oblasti. Globální rámec ve svém cíli 5 vyzývá státy, aby zřídily technické kapacity pro provádění přiměřeného, systematického a udržitelného dohledu nad konvenčním střelivem ve vnitrostátních zásobách, jak je to vhodné a v souladu s vnitrostátním právem, mimo jiné poskytováním a přijímáním mezinárodní spolupráce a pomoci.
- (4) Společný postoj Rady 2008/944/SZBP⁽¹⁾ stanoví, že vývozní licence se zamítne, pokud by její vydání bylo v rozporu s mezinárodními povinnostmi a závazky členských států, včetně jejich závazků podle globálního rámce.

⁽¹⁾ Společný postoj Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu (Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99, ELI: <http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj>).

- (5) Dne 14. dubna 2025 schválila Rada závěry o kontrole vývozu zbraní, v nichž se zavazuje pokračovat v práci na prvcích podporujících odpovědný obchod s vojenskými technologiemi a vojenským vybavením a pověřuje Pracovní skupinu pro vývoz konvenčních zbraní (COARM), aby v příslušných případech podporovala budování kapacit třetích zemí, pokud jde o řízení zásob zbraní a střeliva.
- (6) Ženevské mezinárodní centrum pro humanitární odminování (GICHD) vyvíjí Systém pro správu inventáře střeliva (AIMS), digitální nástroj určený na podporu bezpečného, zabezpečeného a udržitelného řízení zásob střeliva. AIMS je navržen tak, aby fungoval v součinnosti se Systémem pro správu informací o dohledu (SIMS). AIMS a SIMS budou pilotně testovány v Bosně a Hercegovině a značný zájem o oba nástroje vyjádřila Moldavská republika.
- (7) Je v bezpečnostním zájmu Unie podporovat Bosnu a Hercegovinu a Moldavskou republiku při sblížování s moderními normami v oblasti nešíření a bezpečnosti. V této souvislosti je vhodné, aby Unie finančním příspěvkem podpořila projekt nazvaný „Digitální řešení pro bezpečné zásoby konvenčního střeliva v sousedství EU“, jenž spočívá ve vývoji, přijetí, integraci a trvalém využívání systémů AIMS a SIMS v obou uvedených zemích. Švýcarsko se zavázalo tento projekt spolufinancovat finančním příspěvkem, který doplní příspěvek Unie, aby bylo možno pokrýt celkový odhadovaný rozpočet projektu,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1. Za účelem provádění strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně nazvané „Zajištění zbraní, ochrana občanů“ a společného postoje Rady 2008/944/SZBP podporuje Unie projekt s názvem „Digitální řešení pro bezpečné zásoby konvenčního střeliva v sousedství EU“ (AIMS/SIMS), který spočívá ve vývoji, přijetí, integraci a trvalém využívání Systému pro správu inventáře střeliva (AIMS) a systému pro správu informací o dohledu (SIMS) v Bosně a Hercegovině a v Moldavské republice (dále jen „projekt“).
2. Cílem projektu je za účelem zmírnění rizika odklonu a náhodných výbuchů posílit organizační schopnosti vnitrostátních orgánů Bosny a Hercegoviny a Moldavské republiky v oblasti řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu.
3. Podrobný popis projektu je obsažen v příloze tohoto rozhodnutí.

Článek 2

1. Za provádění tohoto rozhodnutí odpovídá vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“).
2. Technickým prováděním projektu je pověřeno Ženevské mezinárodní centrum pro humanitární odminování (GICHD).
3. GICHD plní své úkoly pod vedením vysokého představitele. Za tímto účelem uzavře vysoký představitel s GICHD nezbytná ujednání.

Článek 3

1. Finanční referenční částka na provádění projektu financovaného Unií činí 1 000 000 EUR. Celkový odhadovaný rozpočet projektu činí 1 389 145 EUR.
2. Výdaje financované finanční referenční částkou stanovenou v odstavci 1 jsou spravovány v souladu s postupy a pravidly, kterými se řídí souhrnný rozpočet Unie.

3. Na řádnou správu výdajů uvedených v odstavci 2 dohlíží Komise. Za tímto účelem uzavře s GICHHD dohodu. Tato dohoda stanoví, že GICHHD má zajistit zviditelnění příspěvku Unie úměrné jeho výši.
4. Komise usiluje o uzavření dohody uvedené v odstavci 3 co nejdříve po vstupu tohoto rozhodnutí v platnost. Informuje Radu o veškerých obtížích spojených s uzavíráním této dohody a o dni uzavření dohody.

Článek 4

1. Vysoký představitel podává Radě zprávy o provádění tohoto rozhodnutí, založené na pololetních zprávách vypracovaných GICHHD.
2. Komise Radě podává zprávy o finančních aspektech projektu.

Článek 5

1. Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí.
2. Toto rozhodnutí pozbývá platnosti 36 měsíců ode dne uzavření dohody podle čl. 3 odst. 3 nebo, nebude-li uvedená dohoda uzavřena do šesti měsíců ode dne jeho vstupu v platnost, šest měsíců ode dne svého vstupu v platnost.

V Lucemburku dne 15. června 2026.

Za Radu

předsedkyně

K. KALLAS

PŘÍLOHA

PROJEKTOVÝ DOKUMENT

Digitální řešení pro bezpečné zásoby konvenčního střeliva v sousedství EU: projekt AIMS/SIMS

1. SOUVISLOSTI A ODŮVODNĚNÍ PODPORY V RÁMCI SZBP

1.0 Výzva

Schopnost států klasifikovat a kvantifikovat konvenční střelivo a odpovídat za ně v rámci vlastní odpovědnosti a kontroly je základní podmínkou pro bezpečné, zabezpečené a udržitelné řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu, jakož i pro posílení kontroly zbraní a předcházení odklonu a šíření. Bez této schopnosti čelí státy zvýšenému riziku náhodných výbuchů, odklonu a nekontrolovaného šíření střeliva. Tato rizika hrozí obzvláště v prostředích zasažených konfliktem a s omezenými kapacitami, kde právě tyto technické, finanční, operační a organizační kapacity pro řízení konvenčního střeliva vnitrostátním orgánům často chybí. V takových situacích může docházet k tomu, že státy:

- nejsou schopny přesně předpovědět potřebu střeliva nebo plánovat včasný a nákladově efektivní nákup;
- neodhalí zhoršující se kvalitu střeliva nebo nebezpečné střelivo, což zvyšuje riziko náhodných výbuchů;
- nevyužívají příležitosti k identifikaci a bezpečné likvidaci zastaralého střeliva, čímž zvyšují rizika v oblasti bezpečnosti a zabezpečení;
- nevedou komplexní záznamy, včetně evidence čísel šarží a sériových čísel, což omezuje jejich schopnost sledovat střelivo, identifikovat místa odklonu a přispět k vyšetřování po odklonu;
- ztratí přehled, pokud jde o fyzické umístění a právní status zásob střeliva, což zvyšuje riziko odklonu a brání sledovatelnosti;
- nemají dostatečnou kapacitu pro vydávání a ověřování osvědčení konečného uživatele a provádění spolehlivých posouzení rizik před přepravou a po ní, jak vyžadují dvoustranné a mnohostranné dohody o kontrole vývozu;
- nejsou schopny plnit mezinárodní závazky, jež jakožto vývozci a státy skladující zásoby mají v rámci nástrojů, jako je Smlouva o obchodu se zbraněmi, Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech (dále jen „akční program OSN“) a globální rámec pro řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu (dále jen „globální rámec“).

V reakci na tyto operační a institucionální nedostatky je naléhavě zapotřebí systémů odpovídajících podmínkám a založených na normách, které státům umožní vytvořit spolehlivé a udržitelné rámce pro správu inventáře střeliva. Aby bylo možné účinně řešit rizika v oblasti bezpečnosti i zabezpečení, musí tyto systémy poskytovat více než jen vedení základních záznamů. Musí podporovat systematické shromažďování, integraci a analýzu komplexního souboru údajů nejen o druhu, umístění a množství střeliva, ale také o jeho stavu a použitelnosti a o dohledu nad ním během celého životního cyklu. To vyžaduje specializovanou digitální infrastrukturu, která může usnadnit informované rozhodování, prioritizaci rizik a dlouhodobé plánování a zároveň posílit cíle v oblasti kontroly zbraní a nešíření v souladu s mezinárodními normami, pokyny a osvědčenými postupy, jako jsou ty, které jsou uvedeny v mezinárodních technických pokynech k problematice munice (IATG) a k nimž se vyzývá v cíli č. 5 a v cíli č. 7 globálního rámce.

1.1 AIMS/SIMS: Digitální řešení pro komplexní správu inventáře střeliva

V návaznosti na několik žádostí vnitrostátních orgánů o podporu při zvyšování úsilí v oblasti kontroly zbraní a nešíření prostřednictvím lepšího inventáře zásob konvenčního střeliva a dohledu nad ním pracuje Ženevské mezinárodní centrum pro humanitární odminování (GICHD) prostřednictvím svého poradního týmu pro řízení střeliva (AMAT) na vývoji softwarového balíčku AIMS/SIMS.

Systém pro správu inventáře střeliva (AIMS) je digitální, škálovatelný softwarový nástroj, jenž je v souladu s IATG a jehož účelem je podpořit bezpečné, zabezpečené a udržitelné řízení zásob střeliva. Systém AIMS, jehož základem je systém pro správu inventáře střeliva používaný Ministerstvem obrany Spojeného království, je v současné době ve fázi vývoje a bude pilotně testován v Bosně a Hercegovině, přičemž velký zájem o něj projeví i další země, včetně Kazachstánu, Moldavska a Peru.

Systém AIMS podporuje vnitrostátní úsilí o snížení rizik, která představují nebezpečně a nezabezpečeně řízené zásoby střeliva, a přispívá k posílení organizační kapacity vnitrostátních orgánů pro řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu. Systém AIMS nabízí zejména tyto klíčové výhody:

- zvyšuje bezpečnost personálu a civilního obyvatelstva, neboť přispívá k bezpečnému skladování střeliva, manipulaci s ním, jeho přepravě a likvidaci;
- umožňuje včasné odhalování ztrát a odklonů prostřednictvím sledování zásob v reálném čase a běžných fyzických kontrol zásob;
- zlepšuje efektivní vytváření a řízení zásob a snižování rizik propojením správy inventáře s údaji o dohledu s cílem poskytnout informace pro rozhodování o plánování, nákupu a likvidaci;
- přispívá k posilování institucí tím, že podporuje přezkum procesů, standardizované postupy a dlouhodobý rozvoj kapacit v rámci vnitrostátních rámců.

Ačkoli systém AIMS funguje nezávisle, je navržen tak, aby fungoval v součinnosti se **systémem pro správu informací o dohledu (SIMS)**. Systém SIMS sleduje stav a stabilitu střeliva v průběhu času a je integrován se systémem AIMS, čímž podporuje rozhodování, plánování a řízení založené na posouzení rizik. Systém SIMS je vyvinutý v souladu s IATG a usnadňuje systematické shromažďování, uchovávání a analýzu údajů týkajících se fyzických kontrol, chemických zkoušek, vystavení environmentálním vlivům a kódování stavu. Zachycuje kritické informace o stárnutí, degradaci a nestabilitě (včetně vysoce rizikových položek, jako je střelivo na bázi pohonných látek), což umožňuje včasnou identifikaci nebezpečného střeliva. To podporuje prioritizační opatření ke zmírnění rizik, jako je cílená likvidace, zákazy nebo omezení pohybu, a zajišťuje, aby ve vnitrostátních zásobách bylo uchováváno pouze střelivo, které je z hlediska skladování, přepravy a používání bezpečné.

Je-li systém SIMS propojen se systémem AIMS, umožňuje křížové odkazy na údaje o inventáři a stavu v reálném čase, což vnitrostátním technickým orgánům umožňuje přijímat fakticky podložená rozhodnutí o plánování dohledu, přidělování zdrojů a dlouhodobém řízení zásob. Tento kombinovaný systém začleňuje údaje o dohledu do širší správy inventáře střeliva, a posiluje tak vnitrostátní kapacity v oblasti snižování rizika náhodných výbuchů a přispívá k dodržování mezinárodních norem v oblasti bezpečnosti a zabezpečení.

Softwarový balíček AIMS/SIMS vyplňuje kritickou mezeru ve schopnostech, kterou žádný jiný stávající systém neřeší, a to tím, že nabízí škálovatelnou platformu digitální infrastruktury pro bezpečné, zabezpečené a udržitelné řízení konvenčního střeliva, která bude provozována jednotlivými členskými státy a bude vycházet z příslušných norem. Systém AIMS/SIMS navíc státům umožňuje přímo provádět cíle č. 5 a č. 7 globálního rámce a zároveň usnadňuje pokrok v plnění cíle č. 6 (snížování rizik), cíle č. 10 (předcházení odklonu), cíle č. 11 (označování a sledování), cíle č. 12 (sdílení informací o odklonu) a cíle č. 13 (shromažďování a analýza údajů o odklonu). Kromě sladění s globálním rámcem podporuje systém AIMS/SIMS provádění klíčových nástrojů EU v oblasti kontroly zbraní a bezpečnosti, včetně strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně, společného postoje Rady EU k vývozu zbraní (2008/944/SZBP a jeho revize z roku 2019) a regionálních plánů pro ruční palné a lehké zbraně (např. plán pro západní Balkán na rok 2024).

Tím, že tyto systémy umožňují získat přesné inventární údaje v reálném čase, sledování stavu a sledovatelnost střeliva, posilují schopnost států provádět posouzení rizik před transferem a po něm a ověřovat konečné použití a dodržování předpisů konečným uživatelem a přispívají ke spolehlivějším vnitrostátním kontrolním systémům v souladu s kritérii článku 5 společného postoje EU. Rovněž přímo podporují širší priority EU v oblasti bezpečnosti a rozvoje tím, že snižují riziko odklonu, zlepšují transparentnost a posilují kapacitu pro podávání zpráv v rámci režimů zbrojního embarga podle Smlouvy o obchodu se zbraněmi, akčního programu OSN a Rady bezpečnosti OSN.

1.1.1 Analýza trhu

Většina států nedisponuje specializovanými systémy pro správu inventáře střeliva, určenými speciálně pro řízení konvenčního střeliva. V mnoha souvislostech se vnitrostátní orgány spoléhají na improvizované nebo nedostatečné systémy – jako jsou papírové registry, excelové tabulky nebo standardní logistický software, platformy pro registraci palných zbraní nebo řešení dodaná dárce –, které nejsou vhodné pro daný účel, tj. nesplňují komplexní požadavky spojené s nakládáním s konvenčním střelivem během jeho celého životního cyklu. Tyto alternativy často postrádají klíčové technické prvky, jako je sledování využití na úrovni šarže, řízení skupin kompatibility, klasifikace nebezpečí výbuchu, licence na meze výbušnosti a monitorování stavu. V důsledku toho nejsou schopny podpořit úsilí o předcházení a zmírnění náhodných výbuchů, odklonu, hromadění přebytečných zásob a sdílení informací, a to i pro účely sledování a mezinárodního podávání zpráv.

Je důležité rozlišovat mezi systémy evidence zbraní a systémy pro správu inventáře střeliva. Systémy evidence zbraní se obecně zaměřují na vlastnictví, identifikaci a kontroly transferů – zatímco střelivo, které je spotřebním materiálem, jeho kvalita není trvalá v čase a často je skladováno hromadně, vyžaduje mnohem propracovanější a dynamičtější systém. Účinné systémy řízení střeliva musí sledovat technické specifikace (ráži, typ, číslo šarže, čistou hmotnost výbušniny), údaje o skladování (místo, skupinu kompatibility, klasifikaci nebezpečnosti), výsledky dohledu, stav provozuschopnosti, historii pohybu a činnosti související s likvidací. Tento širší soubor údajů má zásadní význam nejen pro bezpečné zacházení a provozní plánování, ale také pro dohled, odhalování ztrát, předvídání životního cyklu a finanční plánování.

Řada stávajících digitálních nástrojů⁽¹⁾ nabízí dílčí řešení pro správu inventáře střeliva a vedení záznamů. Ačkoli jsou tyto systémy užitečné, jsou primárně určeny pro ruční palné a lehké zbraně a související střelivo. V důsledku toho obvykle vylučují širší kategorie konvenčního střeliva a postrádají klíčové funkce, jako je integrace s údaji o dohledu, klasifikace skupin kompatibility, označování nebezpečnosti nebo sledování celého životního cyklu. Uvedená omezení výrazně snižují užitečnost těchto systémů pro komplexní řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu a brání jejich využití při podpoře rozhodovacích nebo plánovacích procesů založených na posouzení rizik.

⁽¹⁾ Například ArmsTracker, software pro kontrolu inventáře palných zbraní a střeliva (SAM) a systém registrace a řízení zbraní (ARMA).

Naproti tomu softwarový balíček AIMS/SIMS je koncipován tak, aby splňoval celé spektrum požadavků na bezpečné, zabezpečené a udržitelné řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu. Systém AIMS/SIMS usnadňuje včasné sledování všech typů střeliva na úrovni šarže; integruje údaje o dohledu; podporuje klasifikaci skupin kompatibility, kategorizaci nebezpečnosti a harmonizaci s mezinárodními normami. Systém je škálovatelný, přizpůsobitelný vnitrostátním pracovním postupům a navržený tak, aby fungoval na více místech pod vnitrostátní kontrolou. Systém AIMS zásadně mění jednoduchý inventář na strategický nástroj, který posiluje schopnost vnitrostátních orgánů plánovat, zvyšovat bezpečnost a zabezpečení vnitrostátních zásob, zajistit lepší shromažďování a analyzovat údaje o odkloněném střelivu, sdílet informace (včetně informací o odklonu a nedovoleném obchodování) a plnit mezinárodní závazky v oblasti nešíření a kontroly zbraní prostřednictvím integrovaného využívání víceúčelových údajů o střelivu v reálném čase.

1.1.2 Alternativní řešení

Standardní logistické platformy používané jednotlivými státy se sice rovněž zaměřují na celkovou správu majetku, ale nejsou přizpůsobeny nárokům na bezpečnost, zabezpečení a transparentnost konvenčního střeliva a nejsou určeny k podpoře mezinárodních cílů v oblasti kontroly zbraní a nešíření.

Naproti tomu systémy AIMS/SIMS jsou navrženy speciálně pro daný účel, jsou v souladu s IATG a celosvětově nasaditelné a nabízejí specializované digitální řešení s cílem snížit rizika odklonu, předcházet náhodným výbuchům a posílit úsilí v oblasti kontroly zbraní a nešíření.

1.2. Vývoj softwaru AIMS/SIMS

1.2.1 Vlastnictví

Aby byla zajištěna plná interoperabilita a nákladová efektivnost, jsou systémy AIMS a SIMS vyvíjeny souběžně na základě společné struktury softwaru a nabízejí tak dvojí integrované řešení dvou nejsložitějších úkolů v oblasti řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu: kontrola zásob a dohled nad nimi. Základní software AIMS/SIMS, včetně zdrojového kódu, zůstane majetkem centra GICHD a jeho partnerské vývojářské společnosti. Uvedený software bude státům poskytnut bezplatně.

Vzhledem ke složitosti instalace – zejména počátečního zadávání dat a přizpůsobení se vnitrostátním postupům a tokům práce – však centrum GICHD poskytne každé zemi potřebnou podporu při instalaci a přizpůsobení softwaru, aby bylo zajištěno řádné a účinné provádění. Po instalaci se vnitrostátní instance softwaru AIMS/SIMS stává majetkem partnerské země. GICHD ani žádná třetí strana nebudou mít k vnitrostátnímu systému přístup, ledaže o to daná země požádá a prostřednictvím centrálního systému (Gateway PC) poskytne přístup k opravě chyb nebo instalaci aktualizací. Tento přístup vychází z modelu vlastnictví softwaru používaného u systému GICHD pro správu informací o odminování.

1.2.2 Časový plán vývoje, milníky a financování

Vývoj projektu AIMS/SIMS začal v roce 2022. Počáteční ověření koncepce bylo provedeno v letech 2022 až 2023, přičemž financování poskytl Ministerstvo zahraničních věcí, Commonwealthu a rozvoje (FCDO) Spojeného království. Během této fáze byl za přispění Výboru pro technický přezkum v rámci IATG vyvinut koncepční rámec pro systém pro správu inventáře střeliva a v otevřeném výběrovém řízení na dodání prototypu softwaru byla vybrána zkušená firma pro vývoj logistického softwaru.

V roce 2023 požádala Bosna a Hercegovina o mezinárodní podporu při posílení bezpečnosti, zabezpečení a kontroly svých vnitrostátních zásob střeliva. V reakci na to zahájilo centrum GICHD projekt na návrh a vývoj základní struktury softwaru AIMS, přičemž Bosna a Hercegovina slouží jako pilotní země pro testování a validaci. Tato fáze byla realizována díky finanční a technické podpoře švýcarského Federálního ministerstva obrany, civilní ochrany a sportu (DDPS).

V průběhu roku 2024 provedlo centrum GICHD v úzké spolupráci se specializovanou technickou pracovní skupinou složenou ze zástupců pověřených ministerstev a agentur rozsáhlý průzkum požadavků uživatelů. V průběhu procesu definování uživatelských požadavků se ukázalo, že kromě správy inventáře bude zapotřebí další softwarový nástroj pro správu informací souvisejících s dohledem. V důsledku toho byla konečná struktura softwaru přepracována tak, aby zahrnovala systémy AIMS i SIMS, byla vyvinuta v souladu s IATG a jejím cílem bylo posílit schopnost vnitrostátních orgánů v Bosně a Hercegovině předcházet odklonu, posílit odpovědnost vlastníků a prosazovat širší cíle v oblasti kontroly zbraní a nešíření.

V roce 2025 byly shromažďovány finanční prostředky na dokončení softwarových balíčků AIMS/SIMS, včetně jejich validace, přípravy školicích materiálů a zdrojů pro provádění a přípravy na zavedení v Moldavsku. V mezidobí podpořilo centrum GICHD přípravné práce s cílem zajistit, aby byly k dispozici technické informace a údaje potřebné pro řádné fungování systémů AIMS a SIMS, s důrazem na přesnou identifikaci střeliva pro účely předcházení odklonu, ověřování konečných uživatelů a mezinárodního podávání zpráv. Očekává se, že Bosna a Hercegovina povede komplexní evidenci svých vnitrostátních zásob střeliva, aby zajistila, že údaje vkládané do systému AIMS jsou přesné a úplné. Jakmile bude vývoj softwaru dokončen (odhadem 18 měsíců po potvrzení financování), budou systémy AIMS/SIMS v Bosně a Hercegovině plně zavedeny. Toto pilotní provádění bude sloužit jako klíčová validace funkčnosti systému a poskytne základní získané poznatky, jimiž se bude řídit zavádění v Moldavsku.

2. ZÁMĚR, CÍLE A VÝSLEDKY PROJEKTU

2.1 Celkový cíl

Záměrem projektu je usnadnit bezpečné, zabezpečené a udržitelné řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu, které je ve vlastní odpovědnosti a pod kontrolou v Bosně a Hercegovině a Moldavsku, a to prostřednictvím zavedení a trvalého využívání softwarového balíčku AIMS/SIMS. V důsledku toho bude tento projekt podporovat provádění globálního rámce a dalších příslušných unijních a mezinárodních nástrojů pro kontrolu zbraní a nešíření. Projekt nepodporuje ani nezvyšuje bojovou nebo operační kapacitu ozbrojených sil; jeho oblast působnosti je přísně omezena na předcházení odklonu, kontrolu zbraní a nešíření.

2.2 Specifické cíle

K dosažení tohoto záměru bude projekt usilovat o splnění těchto cílů:

Cíl č. 1: Vyvinout, zdokonalit a zavést software AIMS/SIMS v Bosně a Hercegovině a Moldavsku jako škálovatelný nástroj v souladu s IATG určený vnitrostátním orgánům za účelem bezpečného, zabezpečeného a odpovědného řízení střeliva, čímž se zmírní riziko odklonu a náhodných výbuchů.

Cíl č. 2: Posílit organizační schopnosti vnitrostátních orgánů Bosny a Hercegoviny a Moldavska v oblasti řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu zavedením, integrací a trvalým využíváním softwarového balíčku AIMS/SIMS, čímž se podpoří odpovědnost uvedených zemí, udržitelné provádění a předcházení odklonu.

Cíl č. 3: Využít zavedení softwaru AIMS/SIMS v Bosně a Hercegovině a v Moldavsku k jeho propagaci s důrazem na jeho soulad s globálním rámcem a relevantními unijními a mezinárodními iniciativami v oblasti kontroly zbraní (zejména se Smlouvou o obchodu se zbraněmi a akčním programem OSN), což zahrnuje cíle, jako jsou: předcházení odklonu, sledování nedovoleného střeliva, monitorování konečného užití a bezpečnost střeliva.

3. OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY A VÝSTUPY

3.1 Výsledek č. 1: Plně vyvinutý softwarový balíček AIMS/SIMS, který poskytuje digitální řešení pro bezpečnou, zabezpečenou a udržitelnou správu inventáře konvenčního střeliva a dohled nad ním, čímž se posílí předcházení odklonu, sledování nedovoleného střeliva, monitorování konečného užití a bezpečnost střeliva.

3.1.1 Činnosti

- Vyvinout a validovat software AIMS/SIMS jako modulární soubor nástrojů pro správu inventáře konvenčního střeliva a dohled nad ním v souladu s IATG.
- Připravit kompletní prováděcí balíček, včetně školicích materiálů, uživatelských příruček a integračních protokolů na podporu vnitrostátního zavádění a dlouhodobé udržitelnosti.
- Vytvořit dokumentaci a operační protokoly softwaru AIMS/SIMS zdokumentováním architektury softwaru, uživatelských příruček a protokolů pro zadávání údajů.

Hlavní milník: Vývoj softwaru AIMS/SIMS.

3.2 Výsledek č. 2: Posílená organizační kapacita Bosny a Hercegoviny a Moldavska pro provádění správy inventáře střeliva během jeho celého životního cyklu a dohledu nad ním v souladu s IATG.

3.2.1 Fáze provádění činností A. Podpora a zahájení projektu

- Obdržet formální žádost nebo uzavřít s Bosnou a Hercegovinou a Moldavskem dohodu s cílem posílit vnitrostátní úsilí v oblasti kontroly zbraní, nešíření a předcházení odklonu prostřednictvím zavedení systému AIMS/SIMS.
- Vytvořit národní odbornou pracovní skupinu, která bude řídit provádění projektu v Bosně a Hercegovině a Moldavsku a dohlížet na něj.
- Zorganizovat s odbornou pracovní skupinou a dalšími zúčastněnými stranami seminář zaměřený na plánování technických činností s cílem vymezit úkoly související s prováděním a vypracovat podrobný pracovní plán provádění projektu.
- Zvyšovat informovanost a poskytovat odborné pracovní skupině a pověřeným vnitrostátním orgánům odbornou přípravu v oblasti správy inventáře střeliva a využívání systému AIMS/SIMS v oblasti předcházení odklonu, sledování nedovoleného střeliva, monitorování konečného užití a bezpečnosti střeliva.

Hlavní milník: Podpis dohody o partnerství s Bosnou a Hercegovinou a Moldavskem.

3.2.2 Fáze provádění činností B. Vývoj regulačního a technického rámce

- Definovat vnitrostátní regulační, procesní a technické základy potřebné k přijetí a udržování systému AIMS/SIMS.
- Podporovat odbornou pracovní skupinu při vypracování a schvalování technického katalogu střeliva a konsolidované vnitrostátní databáze střeliva s cílem přispět ke standardizaci procesů inventarizace a dohledu.

- Podporovat odbornou pracovní skupinu při mapování a dokumentování všech stávajících pracovních toků a postupů týkajících se inventarizace, vedení záznamů a dohledu.
- Spolupracovat s odbornou pracovní skupinou na identifikaci, dokumentování a schvalování integračního přístupu mezi systémem AIMS/SIMS a všemi stávajícími systémy (např. standardním logistickým softwarem).
- Stanovit nezbytné požadavky na hardware a software pro vnitrostátní zavádění. Podporovat vnitrostátní orgány v Bosně a Hercegovině a Moldavsku, aby v případě potřeby hledaly další finanční prostředky na nákup hardwaru a softwaru.
- Poskytovat technické poradenství a operativní pomoc při provádění úplné inventarizace konvenčního střeliva.

Hlavní milník: Schválení technického katalogu střeliva, databáze a schémat jednotlivých procesů týkajících se střeliva pověřenými vnitrostátními orgány v Bosně a Hercegovině a Moldavsku.

3.2.3 Fáze provádění činností C: Integrace systému a odborná příprava

- Instalovat systém AIMS a SIMS na vnitrostátní platformě Bosny a Hercegoviny a Moldavska pro ukládání údajů a zajistit bezpečnou konfiguraci.
- Poskytovat strukturovanou odbornou přípravu a odborné vedení příslušným uživatelům.
- Na požádání pomáhat při čištění dat a jejich integraci do systémů AIMS a SIMS.

Hlavní milník: Instalace softwaru a integrace dat do systémů AIMS a SIMS.

3.2.4 Fáze provádění činností D: Budování kapacit a udržitelnost systémů

- Poskytovat nově jmenovaným zaměstnancům opakovací školení, odborné vedení a podporu při předání/převzetí.

Hlavní milník: Systém, který je udržitelně zakotvený ve vnitrostátních strukturách.

3.3 Výsledek č. 3: Využití používání softwaru AIMS/SIMS v Bosně a Hercegovině a v Moldavsku k jeho propagaci s důrazem na jeho soulad s globálním rámcem a relevantními unijními a mezinárodními iniciativami v oblasti kontroly zbraní (zejména se Smlouvou o obchodu se zbraněmi a akčním programem OSN).

3.3.1 Činnosti

- Zorganizovat a uspořádat alespoň dvě doprovodné akce na mezinárodních a regionálních konferencích o kontrole zbraní za účelem propagace softwaru AIMS/SIMS a jeho souladu s globálním rámcem a strategií EU pro ruční palné a lehké zbraně.
- Vypracovat a šířit informační materiály, které ilustrují, jak software AIMS/SIMS přispívá k provádění globálního rámce, jakož i cílů EU a širších cílů OSN v oblasti kontroly zbraní (např. předcházení odklonu, monitorování konečného užití a transparentnost).
- Uspořádat specializované webináře pro technické odborníky, vnitrostátní orgány a regionální partnery o úloze správy inventáře konvenčního střeliva a dohledu nad ním, jakož i bezpečného, zabezpečeného a udržitelného řízení střeliva během jeho celého životního cyklu.

- Poskytovat Bosně a Hercegovině a Moldavsku poradenskou podporu s cílem ukázat, jak může software AIMS/SIMS generovat údaje pro podávání zpráv podle globálního rámce, Smlouvy o obchodu se zbraněmi, akčního programu OSN a dalších nástrojů.
- Podporovat vzájemné učení sdílením poznatků z provádění softwaru AIMS/SIMS Bosnou a Hercegovinou a Moldavskem s dalšími zúčastněnými státy.

Hlavní milník: Propagace softwaru AIMS/SIMS na regionálních zasedáních Úřadu OSN pro otázky odzbrojení (UNODA) (2026–2027) věnovaných globálnímu rámci a na globálním rámcovém zasedání států v roce 2027, na zasedáních akčního programu OSN v oblasti ručních palných a lehkých zbraní a na dalších příslušných mezinárodních, regionálních a subregionálních zasedáních.

4. AGENTURA POVĚŘENÁ TECHNICKÝM PROVÁDĚNÍM

Ženevské mezinárodní centrum pro humanitární odminování (GICHD) se sídlem v Ženevě (Švýcarsko) působí po celém světě v partnerství s vnitrostátními orgány pro boj proti minám a pro řízení střeliva, provozovateli, OSN a dalšími aktéry. V roce 2024 centrum působilo ve více než 40 zemích a územích. Centrum GICHD usiluje o snížení rizik, která pro komunity vyplývají ze všech druhů výbušného materiálu: nášlapných min, kazetové munice, výbušných zbytků války a nebezpečně a nezabezpečeně řízeného konvenčního střeliva.

Poradní tým pro řízení střeliva (AMAT), který byl zřízen v lednu 2019 jako společná iniciativa Úřadu OSN pro otázky odzbrojení a centra GICHD, podporuje realizaci programu OSN SaferGuard a poskytuje technickou pomoc státům a partnerům při bezpečném, zabezpečeném a udržitelném řízení střeliva během jeho celého životního cyklu v souladu s IATG. Od svého vzniku dosáhl tým AMAT pozitivních výsledků při poskytování technické pomoci státům, které byly vyhodnoceny jako ohrožené, jakož i dalším partnerům při bezpečném a zabezpečeném řízení střeliva v souladu s IATG.

Centrum GICHD má jedinečný úkol, kterým je podpora a profesionalizace snižování rizik spojených s výbušným materiálem a prosazování inovativních, individuálně uzpůsobených a udržitelných řešení. Prostřednictvím svých služeb, tematických odborných znalostí a geografických přístupů se centrum zaměřuje především na práci „u zdroje“, tj. pomáhá vnitrostátním orgánům převzít odpovědnost za své programy s důrazem na rozvoj vhodných strategií, norem a rámců řízení. Na rozdíl od organizací, které se zaměřují především buď na provádění v terénu, nebo na prosazování zájmů na vysoké úrovni, centrum GICHD propojuje praxi a politiku napříč celým spektrem činností v oblasti boje proti minám a řízení střeliva, od vypracování mezinárodních norem a standardů až po poskytování individualizované podpory na místě vnitrostátním orgánům. Jeho činnost v oblasti zasazení strategií a norem do kontextu, zejména prostřednictvím úzké spolupráce s dotčenými státy, zajišťuje, aby globální rámce zůstaly relevantní a praktické a aby za ně jednotlivé státy převzaly odpovědnost.

Centrum GICHD má navíc mimořádnou vyjednávací sílu, neboť sdružuje vlády, agentury OSN, nevládní organizace, akademickou obec a soukromý sektor, a hraje proto zásadní úlohu při zajišťování souladu mezi realitou v praxi a vyvíjejícími se politickými rámci, čímž zajišťuje soudržnost, přizpůsobivost a trvalý přínos pro komunity postižené výbušným materiálem.

5. HARMONIZACE POLITIK EU

Tento projekt přímo podporuje řadu politických rámců EU:

5.1 Strategie pro ruční palné a lehké zbraně

Systém AIMS/SIMS přímo reaguje na hlavní obavu vyjádřenou ve strategii EU pro ruční palné zbraně a lehké zbraně, tedy „že neuspokojivé zabezpečení zásob je klíčovým faktorem umožňujícím odklon zbraní a střeliva z legálního trhu na trh nelegální.“ Poskytnutím spolehlivých schopností v oblasti digitální správy inventáře systém AIMS/SIMS posiluje zabezpečení zásob a podporuje závazek EU prosazovat zavádění mezinárodních norem a pokynů, jako je například IATG. Funkce systému pro sledování a odpovědnost v reálném čase pomáhají předcházet odklonu a umožňují jej odhalit, neboť vedou komplexní záznamy o pohybu střeliva a podmínkách skladování.

5.2 Společný postoj EU 2008/944 o vývozu zbraní

Aktualizovaný společný postoj EU z roku 2025 je přímo v souladu se schopnostmi systému AIMS/SIMS v mnoha prioritních oblastech. Systém AIMS/SIMS podporuje závazek Rady zlepšit sledování a prosazuje transparentnost dodavatelského řetězce, což pomáhá minimalizovat rizika odklonu během transferů. Usnadňuje ověřování a monitorování koncových uživatelů jako nástroj prevence zneužití tím, že poskytuje základní informace potřebné k tomu, aby tyto činnosti mohly být prováděny. V neposlední řadě přímo podporuje budování kapacit třetích zemí ve všech oblastech řízení zásob střeliva.

5.3 Globální rámec pro řízení konvenčního střeliva během jeho celého životního cyklu

Správa inventáře střeliva je základním požadavkem pro provádění cílů globálního rámce. Software AIMS/SIMS přímo podporuje cíl č. 4 tím, že posiluje schopnosti vnitrostátních orgánů v oblasti řízení střeliva během jeho celého životního cyklu prostřednictvím integrovaných funkcí plánování, podávání zpráv a likvidace. AIMS/SIMS a jeho doprovodný software SIMS podporují cíle č. 5 až 7 tím, že zajišťují systematický dohled, procesy snižování rizik a komplexní systémy správy inventáře střeliva. Platforma rovněž posiluje cíle č. 8 a 9 a č. 11 prosazováním transparentnosti dodavatelského řetězce, podporou monitorování konečných uživatelů a zlepšením schopností označování a sledování.

5.4 Smlouva OSN o obchodu se zbraněmi

Software AIMS/SIMS podporuje provádění Smlouvy o obchodu se zbraněmi tím, že umožňuje přesnější podávání zpráv o zásobách a pohybech střeliva, usnadňuje monitorování konečných uživatelů prostřednictvím komplexních schopností sledování a poskytuje dokumentační infrastrukturu, která pomáhá dovážejícím státům prokázat jejich závazek předcházet odklonu a zajistit odpovědnost při řízení střeliva.

5.5 Akční program OSN v oblasti ručních palných a lehkých zbraní

Systém AIMS/SIMS podporuje hlavní závazky akčního programu OSN v oblasti řízení zásob a bezpečnosti tím, že poskytuje technologický základ pro účinnou správu inventáře. Tím, že zavádí integrovaný přístup ke správě inventáře a k schopnostem v oblasti sledování, přímo podporuje akční program OSN, zejména pokud jde o důraz, který je v něm kladen na předcházení nedovolenému obchodování prostřednictvím lepšího zabezpečení zásob. Systém AIMS rovněž umožňuje státům vést podrobné záznamy a zavádět opatření k zajištění odpovědnosti, která jsou zásadní pro odpovědné řízení zásob v rámci akčního programu OSN.

5.6 Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI) – Globální Evropa – nařízení (EU) 2021/947

Systém AIMS/SIMS přímo podporuje cíl uvedený v příloze II, bodě 6 písm. g) nařízení NDICI⁽²⁾ tím, že slouží jako základní pilíř odpovědné správy v oblasti řízení zbraní a střeliva. Prosazuje opatření v oblasti řádné správy věcí veřejných a zajištění odpovědnosti, která jsou v souladu s demokraticky kontrolovanými obrannými a bezpečnostními silami. Investice v rámci NDICI určené na podporu zavádění AIMS/SIMS v sousedních zemích přispívají k urychlení reformy bezpečnostního sektoru, která poskytuje účinnější, demokratičtější a odpovědnější bezpečnostní nástroje pro udržitelný rozvoj a mír.

6. ZVIDITELNOST EU

Centrum GICHD přijme veškerá vhodná opatření pro zviditelnění skutečnosti, že se jedná o projekt financovaný EU. Tato opatření budou prováděna v souladu s pokyny EU pro zajištění viditelnosti⁽³⁾.

Centrum GICHD tudíž zajistí zviditelnění příspěvku EU prostřednictvím patřičného označení a publicity, přičemž vyzdvihne úlohu EU, zajistí transparentnost jejích činností a zvýší informovanost o důvodech vedoucích k tomuto rozhodnutí, jakož i o podpoře, kterou tomuto rozhodnutí poskytuje EU, a o výsledcích této podpory. Na materiálech, které budou v rámci projektu vytvořeny, bude zřetelně vyobrazena vlajka EU v souladu s pokyny EU pro správné užívání a reprodukci vlajky.

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí č. 466/2014/EU a zrušují nařízení (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 [Úř. věst., 14.6.2021, s. 209/1].

⁽³⁾ Komunikace a zvyšování viditelnosti EU: pokyny pro vnější činnost“ (červenec 2022 – aktualizováno v červenci 2024).

Vzhledem k tomu, že plánované činnosti mají velmi odlišný obsah a povahu, bude využita celá řada propagačních nástrojů, včetně médií, internetových stránek, sociálních médií a informačních a propagačních materiálů, včetně infografiky, letáků, oběžníků, tiskových zpráv a dalších materiálů dle potřeby. Centrum GICHD výslovně uzná podporu EU ve všech příslušných publikacích GICHD, včetně výroční zprávy, a ve veškerých dalších publikacích souvisejících s grantem, přičemž zdůrazní práci podpořenou návrhem. Centrum GICHD nabídne zástupcům EU příležitost vystoupit na příslušných akcích, seminářích nebo fórech pořádaných nebo spolupořádaných GICHD, přičemž zdůrazní jejich angažovanost a partnerství. Publikace, veřejné akce, kampaně a vybavení pořízené v rámci projektu budou opatřeny odpovídajícím označením.
